

Föreningen Islandssamlarna
c/o Per Hanner
Wittstocksgatan 2
115 24 STOCKHOLM

Rapport december 1989
(Nr 78)

Kära alla Vänner i Islandssamlarna!

Detta år med livlig verksamhet inom vår förening - det var t.ex. länge sedan vi senast hade två stora auktioner under samma år och hela fem rapporter under året - lider nu mot sitt slut. Vi i styrelsen hoppas att Ni alla haft glädje och utbyte av medlemskapet.

Föreningen lider dock av en svaghet, som jag tidigare flera gånger påpekat. Vi har ett alldeles för svagt tillflöde av nya medlemmar, särskilt då i de yngre årgångarna. Ännu en gång vill jag uppmana Er alla, var och en av Er, att se vad Ni kan göra för att rekrytera medlemmar. Känner Du någon som har intresse för islandssamlande, tala med honom eller henne om medlemskap och meddela sedan mig, sekreteraren, så ordnar jag alla formaliteter.

I rapporterna inbjuds Ni ofta att skriva till mig (Hanner, adress se ovan) med upplysningar Ni kan lämna. Adressera då brevet till mig personligen och inte till föreningen Islandssamlarna, vars namn inte står på dörren till min bostad i ett stort hyreshus. Ni kan också ringa, och jag vill i det sammanhanget anmäla att mitt telefonnummer till arbetet inte längre är det som står i medlemsförteckningen utan 08/723 95 60. Ring dock hellre till bostaden under icke-arbetstid.

I detta nummer inbjuds Du att deltaga på flera sätt: leta varianter, studera Dina märken i 1973 års jubileumsserie och leta efter en falsk stämpel som Ólafur Elíasson är intresserad av.

Har Du några frågor, har Du önskemål om att få något ämne upptaget i rapporterna eller har Du upptäckt något nytt inom vårt område, dra Dig inte för att meddela mig. Det är genom den livliga kontakten med medlemmarna som vi får material till dessa rapporter.

Några har undrat över returadressen, som är stämplad på våra kuvert. Denna adress i Brottbys gård går till vår förre ordförande, numera hedersordföranden Bernhard Beskow. Att adressen bibehållits trots att B.B:s aktiva verksamhet i styrelsen upphört beror på att returkuvert går säkrare fram via detta lilla postkontor. Varje år är det några medlemmar, som flyttat men glömt meddela oss ny adress, och genom returen får vi veta om det. Adressförändring sänds till sekreteraren, inte till Brottbys gård. Stämmer adressen på ditt kuvert?

Föreningens Stockholms-avdelning har just nu bekymmer med att hitta en ny lokal för sina sammanträden, en lokal som inte blir för dyr och som ligger lättillgängligt till. Om någon har ett uppslag, meddela mig eller Margareta Bjellefors. På tidigare lokal blir sista sammanträdet i januari. Vi har ansökt om s.k. "nolltaxa" på Stockholms kommuns föreningslokaler men fick nej, eftersom mindre än hälften (endast 21 av 56) av Stockholms-avdelningens medlemmar bor i Stockholm, övriga i kringliggande kommuner.

Ett stort tack till alla som bidragit med material till denna rapport, som väl passar utmärkt till julläsning, i den mån den hinner fram till Dig till jul.

GOD JUL och GOTT NYTT ÅR eller på ett annat språk (gissa vilket)

GLEDILEG JÓL og FARSÆLT KOMANDI ÁR

önskar Islandssamlarna och

Sekreteraren

Kommande
sammanträden

Stockholm. Adress Sturegatan 19, 5 tr (Beskow). Den som inte tidigare fått portkoden bör i förväg ringa hem till Hanner (08/667 45 75) eller Råland (0758/546 76) för att få den.

Tid: Tisdagen den 23 januari kl. 19.00.

Tid och plats för sammanträden därefter, inkl. årsmötet, kan inte nu anges. Meddelande härom kommer antingen att ingå i nästa rapport eller meddelas separat i brev till de Stockholmsmedlemmar, som besökt sammanträdena under de senaste åren åtminstone någon gång.

Göteborg. Lokal Stadsdelshuset i Haga, Haga Nygata 17. Tid: kl. 19.30 andra tisdagen i månaden. Mötesprogram i annons i Göteborgs-Posten söndagen före mötesdagen.

Höstauktionen
1989

Denna auktion gick av stapeln den 4 december och gav ett mycket tillfredsställande resultat med en försäljning på omkring 44.000 kr, alltså betydligt mer än vårauktionen, som slutade på 33.500 kr. Liksom i tidigare auktioner visade sig största intresset ligga på det stämplade materialet, och sådant fanns det gott om denna gång. Särskilt kronstämplarna, utländska stämplarna och många av nummerstämplarna blev det hård kamp om mellan olika postbud och budgivare i salen.

Detta hindrar icke att det blev åtskilliga poster i den långa listan som blev osålda, och en förteckning på dessa finner Du i slutet av denna rapport. Dessa objekt finns en tid framåt att köpa för det i auktionslistan angivna minimipriset. Har Du auktionslistan kvar, varför inte ta fram den och se efter om det inte finns tillfälle till komplettering av Din samling till hyggligt och fast pris. Beställningar i denna efterförsäljning skall sändas till vår auktionsföreståndare Hans Råland, Legendvägen 15, S-175 70 Järfälla. Behöver Du fråga honom om något, är hans telefon hemma 0758/546 76. Din beställning måste vara inne före slutet av januari.

Slutlig resultatlista för höstauktionen kommer i senare rapport. Vi skall passa på att nämna, att det inte blir någon auktion under våren 1990 - detta såvida inte Göteborgs-klubben ordnar en sådan till sitt 25-årsjubileum, som skall firas i vår.

Resan till
NORDIA 91

I förra rapporten efterlyste vi intresse för en gruppresan till Island och NORDIA i juni 1991. De som var intresserade av en sådan ombads meddela detta till sekreteraren före 15 november. På grund av att utsändningen av rapporten blev senare än som var tänkt (på grund av samsändning med auktionslistan) gav detta mycket kort tid att svara, men ändå hann vi få in ett tiotal svar, som angav intresse eller stort intresse för saken. Flera anmälde också medföljande maka. Efter detta har ytterligare några anmälningar kommit in.

Föreningens styrelse har ansett detta vara tillräckligt uttryck för att en resa bör planeras. Hör Du till dem som är intresserade men inte hann svara till den 15 november, ber vi Dig skicka in Din intresseanmälan till sekreteraren (Hanner). Den är inte bindande men värdefull för oss när det gäller att bedöma hur stor grupp vi kan räkna med.

Dalsýn 90

En frimärksutställning hålls i staden Dalvík (vid Eyjafjörður norr om Akureyri) den 20-22 april 1990. Vi har genom Þór Þorsteins fått några anmälningssblanketter (på isländska språket), för den händelse någon av våra medlemmar vill utställa. Skriv till vår sekreterare om Du är intresserad. Þór nämner att utställningskommittén särskilt söker hembygds- och motivsamlingar och att utställningen kommer att omfatta 120-150 ramar.

Nya isländska frimärken

1989 års utgivning av isländska frimärken avslutades med följande märken:

<u>Facit nr</u>	<u>Utg.- dag</u>	<u>Valör, krónur</u>	<u>Motiv etc.</u>
747	9/11	21	Islands naturhistoriska förening 100 år, Stefán Stefánsson
748	"	26	d:o, Bjarni Sæmundsson
749	9/11	21	Julmärken: Maria med barnet
750	"	26	" De tre vise männen

Den naturhistoriska föreningen stiftades alltså 1889 och som främste upphovsman anses härvid ha varit botanikern Stefán Stefánsson, som också på märket har sällskap med en vacker blomma (arten inte angiven). Man siktade redan från början på att få till stånd ett naturhistoriskt museum och lyckades redan tidigt sammanbringa högst betydande samlingar för detta, men en byggnad för dessa lyckades man inte finansiera. Samlingarna överlämnades 1947 till staten mot att denna åtog sig att bygga ett museum. En ledande man i föreningens arbete under många år i slutet av 1800- och början av 1900-talet var Bjarni Sæmundsson, på frimärket sedd tillsammans med två torsk. I föreningens nutida arbete ingår bl.a. utgivandet av en egen tidskrift samt ordnande av kurser och excursioner.

Julmärkena är som vanligt konstnärligt modernistiska - konstnären i år heter Jóhannes Jóhannesson - men inte värre än att motiven kommer tydligt fram.

Om vi nu ser tillbaka på den isländska frimärksutgivningen 1989, kan vi konstatera att det utgivits 17 frimärken (= 1988), varav 3 sittande i ett block. Nominella inköpspriset 1989 blev 1.067 isl.krónur, vilket var mycket mer än 1988, då det blev 373 kr (eller 501 kr, om man ville ha hela det häfte, som utgavs det året). Skulden till den stora ökningen får främst läggas på en drake, nämligen den som prydde 500 kr-märket som kom i juni. 1988 var dock ett ovanligt billigt år för den som samlar landets nya märken, eftersom det var ovanligt fritt från högvalörer. Vi får inte heller glömma bort att den isländska inflationen är betydligt större än den svenska. Isländska kronan föll under året från 13 öre till 10 öre i svenska pengar. Genomsnittskursen i år har alltså varit c. 11,5 öre mot 14 öre 1988. För en svensk samlare motsvarade 1989 års isländska frimärken alltså 123 kr, medan motsvarande belopp 1988 var 52 kr och 1987 90 kr, allt räknat i den svenska krona, som också förlorar i köpkraft för varje år.

Åter en ny
ortsstämpel

Finnur Kolbeinsson och Þór Þorsteins har båda inrapporterat ny ortsstämpel i Vogar, typ B8b. Vogar är en ort mellan Reykjavík och Keflavík.

Varianter på
20 aur "Vyer
och byggnader"
(Facit 170)

I förra Rapport beskrev vi och avbildade en nyupptäckt liten variant på 20 aur röd i 1925 års serie, "sidstreck på stup-röret". Vi uppmanade dem som hade något större antal av detta vanliga märke att gå igenom dem och inrapportera påträffat antal med varianten och undersökt antal märken. Denna maning har hittills besvarats av två medlemmar (vi hör gärna av flera). Helge Jonhammar har funnit varianten på 1 av 40 märken och Walther Fenger på 3 av 75 märken. Tillsammans med den undersökning vi nämnde i förra rapporten har varianten återfunnits i 8 av 284 märken. Det är väl knappast någon tvekan om att det här rör sig om en bestående variant på ett av de 50 märkena i arket.

På frågan var i arket varianten sitter har vi däremot inte fått in något svar. Kanske är frågan för svår. Kan det antas att det finns bevarade ark av 1925 års serie?

Walther Fenger passar på att påpeka, att på samma märke finns en annan konstant variant, bestående i att det sjätte från vänster i den understa raden av små fönster verkar vara delvis igenmurat (se bild vi fått från Fenger). Det felet är emellertid inte en nyupptäckt ty det är omnämnt i isländska handboken av 1973 som ett plåtfel betecknat "brotinn gluggi t.v. vid anddyri", alltså "trasigt fönster till vänster om entrén".

Den som vill se igenom sina 20 aur kan alltså leta efter båda varianterna, likaså den som kan få se ett helark och positionsbestämma dem.

Apropå ordet "variant" anmärker Walther Fenger på vårt uttrycks-sätt i förra rapporten, där vi nämnde att en fläck i trycket på 50 aur Två kungar inte var en stabil variant enligt vad Leif Fuglsig kunnat utröna. Fenger tycks ha läst detta som att vi utdömde felet som "variant", men det var inte meningen - tonvikten skulle läggas på ordet stabil, som vi här använde för en avvikelse som går igenom en hel upplaga. (Det korrekta uttrycket på svenska för en sådan avvikelse tycks f.ö. vara "bestående variant", se Rapport 55, 1983, om Du har den.) En utmärkt terminologi tycker vi är den som användes i isländska handboken 1973, där man skilde mellan plötugalli = fel i plåten och prentgalli = fel uppkommet i tryckningen = tillfälligt fel. "Brotinn gluggi" är en plötugalli, men nyssnämnda fläck på 50 aur skulle ha betecknats som en prentgalli, om den serien hade behandlats i handboken.

Kronstämpel
SAURBÆR

Skulle Du kunna tro att man kan sitta i en förort till Melbourne i Australien och lösa ett tidigare ouppklarat problem, som gäller var en viss isländsk stämpel blev använd? Nej, naturligtvis inte. Ändå har det skett, och äran tillkommer Hans von Strokirch, vår medlem på denna sydliga ort. Hans upptäckt är av det slag, som vi gärna skulle se ännu oftare rapporterad i denna tidskrift.

Utgångspunkten är att under den tid kronstämplarna användes (1894-1903) vid isländska brevsamlingsställen fanns det två sådana med namnet Saurbær, det ena i Hvalfjörður i Borgarfjardarsýsla norr om Reykjavík, det andra söder om Akureyri i Eyjafjardarsýsla. Det första öppnades på isländska postens födelsedag den 1 januari 1873, det andra 1892. Endast en kronstämpel med text Saurbær är känd och denna är av typ C2 (= Facit typ II). Det har hittills varit helt okänt för stämpelforskningen var den använts.

Hans von Strokrich, som är stor kronstämpelentusiast, har med intresse läst vår förre sekreterare Tore Runeborgs utförliga redogörelse för "Islands kronstämplar", bilaga till Rapport för länge sedan, och där konstaterat denna brist i tillgängliga uppgifter. När han nu till sin samling fått ett med SAURBÆR kronstämpel C2 avstämpelat brevkort, var det med nyfikenhet han sökte, om detta kort kunde lösa gåtan. Och så, meddelandet på baksidan inleddes med

"Saurbæ í Hvalfj. str. 27 marz 1905"

vilket betyder att det är skrivet i det S. som ligger i Hvalfjardarströnd eller med andra ord postat vid det brevsamlingsställe som öppnades 1873.

En liten underlighet är ju att kronstämpeln använts 1905 (även dokumenterat av ankomststämpeln i Reykjavík), trots att detta Saurbær fått sin nummerstämpel 168 redan 1903 och borde använt denna stämpel. Någon konstruktion är det dock inte att döma av meddelandet på baksidan, som verkar vara ett helt autentiskt "bruksbrev", och av Reykjavík-stämpeln. Det får ses som ett exempel av flera på att kronstämplar på vissa platser brukats efter sin korrekta användningstid.

Kvar står emellertid ett mysterium: det fanns ju 2 postanstalter Saurbær 1894, då kronstämplar av typ C1 (= Facit typ I) beställdes och tilldelades brevsamlingsställena. Kan båda dessa Saurbær verkligen ha blivit bortglömda i beställningen? Typ C2 kom inte förrän 1899. Gjordes det i verkligheten åtminstone en C1-stämpel SAURBÆR, ännu okänd använd? Tore Runeborg antog det i sin ovan nämnda rapportbilaga. Kan den ha försvunnit eller förstörts på ett tidigt stadium? Och om den skulle ha utsänts, vilket Saurbær fick den?

Saurbæ í Hvalfj. str. 27. marz 1905

De två olika papperen i serien
Frimärksjubiléet 1973
Nya rön av
Leif Fuglsig

Mångåriga och minnesgoda medlemmar erinrar sig säkert att vi för ett antal år sedan - det var i själva verket 1980-81 - ägnade utrymme i flera rapporter åt fluorescens och liknande företeelser på isländska frimärken och att vi då insamlade åtskillig statistik från våra medlemmar.

En serie som därvid kom att tilldra sig särskilt intresse var Frimärket 100 år, Facit 510-514, alltså serien med förminskade avbildningar av skildingmärkena och i övrigt bilder av olika former av postbefordran genom tiderna. Det konstaterades då att av seriens valörer - 10, 15, 20, 40 och 80 kr - några fanns på två olika papper, det ena lysande under kvartslampa i vit färg, det andra i rödbrun färg. I fortsättningen kallar vi här dessa varianter "V-papper" och "R-papper".

I oktober 1980 hade vi kommit så långt, efter rapport om ett 100-tal märken av varje valör, att vi kunde konstatera att 20 och 40 kr fanns på båda papperen. Ytterligare rapporter inflöt senare, varav vi kunde notera att även 80 kr fanns på både V- och R-papper. Bl.a. meddelade Åke Åhlberg att av hans 186 st 80 kr-märken hade 30 R-papper och 156 V-papper. Märkena 10 och 15 kr har enbart V-papper. Som en kuriositet kan nämnas iakttagelsen av 2 märken i valör 80 kr, som helt saknade fluorescerande beläggning - de lyste varken vitt eller rödbrunt.

Vid vårt försök till sammanfattning av frekvensen av de två papperstyperna i rapport 45 (febr. 1981) kom vi fram till följande uppskattning:

<u>Facit nr</u>	<u>Valör</u>	<u>V-papper</u>	<u>R-papper</u>
512	20	25-30 %	70-75 %
513	40	75-80 %	20-25 %
514	80	90-95 %	5-10 %

Vi har två orsaker att ta upp denna undersökning till ny behandling:

1. Det finns anledning att misstänka, att undersökningen gav ett skevt resultat, när den gjordes 1980-81, innan dessa märken kommit i kilovaran till någon större del. Särskilt kan sällsyntheten av nr 514 på R-papper ha blivit överskattad.
2. Leif Fuglsig har genom undersökningar av ark på bägge papperen kommit till intressanta resultat rörande deras framställning, resultat som synes tyda på flera leveranser.

Leif Fuglsig meddelar att tryckarket bestod av 4 "försäljningsark" à 25 märken, vart och ett med marginaler på alla fyra sidorna. Dessa "del-ark" var betecknade A, B, C och D och satt i tryckarket placerade på detta sätt

B D
A C

Leif har observerat, att alla B- och D-ark med V-papper har den undre marginalen genomperforerad, medan motsvarande ark på R-papper har obruten marginal nedtill. (Samtliga ark på båda papperen har övermarginalen genomperforerad.)

Vidare noterar Leif, att den markering, som trycktes på marginalen nedtill (av typen 1A 1A 1A 1A A) till kontroll av att alla färger kommit med, icke har exakt samma utseende på V- som på R-papper, när det gäller 20 och 40 kr-valörerna (för 80 kr-arken var det ingen olikhet).

Man kan alltså notera att följande olikheter finns mellan V-papper och R-papper:

- a) Olika färg under kvartslampa (betr. själva papperet, se även nedan).
- b) Olika perforering av arken.
- c) Olika marginalmarkeringar (på 20 och 40 kr).

Med sådana sammanfallande olikheter är det inte tänkbart att tryckeriet - det var De La Rue i London - bara skulle ha råkat blanda papperssorter under tryckningen. Man kommer fram till att den rimliga förklaringen är att tryckeriet först tryckt alla fem valörerna på V-papper. Senare tryckte och levererade man ytterligare exemplar av 20, 40 och 80 kr-valörerna, nu på R-papper. Att V-papperet kom först anser Leif visas av följande:

- alla FDC han sett har varit frankerade med märken på V-papper,
- under de sista år, som serien ännu fanns att köpa hos Frímerkjalalan, levererades av 20 och 40 kr endast märken på R-papper,
- av 80 kr på R-papper har han inte sett något stämplat före december 1975.

De officiella upplageuppgifterna, återgivna i Facit och Íslensk frímerki, är 1,5 milj. av 510, 511 och 512 samt 1 milj. av 513 och 514. Leif Fuglsig har inte aktualiserat frågan om dessa uppgifters riktighet men er sekreterare vill gärna göra det. Han har länge haft en mycket bestämd misstanke, nu stärkt genom Leifs utredning, att upplagetalen för 512 och sannolikt även 513 och 514 är fel, nämligen för låga. Han tror att märkena på R-papper representerar en tilläggsbeställning, och att antalet märken i denna beställning inte blivit medräknade. Bl.a. har han iakttagit, att de redovisningar för kilovara-innehållet, som vi haft i Rapport många år, visat att märken ur serien - spec. 512-514 - funnits kvar i bruk ända fram till åtminstone 1980, medan många senare utgivna emissioner försvunnit snabbt. Han "tippar" att totalupplagan av 20 kr-valören inte kan ha varit mindre än 3 milj.

Vi tänker nu försöka göra en uppföljning av undersökningen för nästan 10 år sedan och samtidigt få några av Leifs resultat kollade genom att vända oss till er alla, medlemmar, eller i vart fall till dem av er som har eller kan skaffa sig tillgång till kvartslampa:

- Om Du är ägare av många (fler än 20) stämplade exemplar (icke på FDC) av ett eller flera av Facit 512-514, vore vi tacksamma om Du ville göra en räkning av märkena på V- resp. R-papper och sända in resultatet. Tala då gärna också om hur Du förvärvat märkena.
- Om Du skulle ha ett FDC, som inte har bara V-papper i märkena, tala om det för oss.
- Om Du har något 80 kr på R-papper med tidigare avstämpling än december 1975, hör av Dig.

Till våra medlemmar i Island vill vi rikta frågan om någon har möjlighet att få postverket att undersöka de verkliga totalupplagorna av 20, 40 och 80 kr och hur de fördelar sig på leveranser.

Slutligen vill vi inte undanhålla medlemmarna ett tips från Leif Fuglsig: Man kan skilja mellan V-papper och R-papper utan kvartslampa. V-papperet har en svag, nästan lodrät reffling på baksidan, synlig både i gummit och på avtvättade märken. R-papperet saknar refflingen och känns både tjockare och styvare än V-papperet.

Þór Þorsteins'
häfteskatalog

Denna utförliga häfteskatalog omnämndes i rapporterna 76 och 77. Þór meddelar nu att särtrycket av denna (ur Íslensk frímerki) säljs av Frímerkjamidstödin, adress Skólavörðustígur 21 a, IS-101 Reykjavík. Priset har ej angivits.

þór kommer också med ett tillägg till sin katalog, vilket meddelas till glädje för dem som har Íslensk frímerki 1989 eller särtrycket. Häftet SH-4, utgivet 1939, kunde þþ inte beskriva i detalj i katalogen, eftersom han då inte sett ett sådant. Nu har han gjort det och upplyser dels att 25 aur torskmärket har linjetandning 14 och icke 14 x 13¹/₂, som katalogen anger, dels att omslagsbladen har samma texter som SH-5. SH-4 är det enda av häftena som har 10 aur-valören i form av flaggmärket i fiskserien (Facit 244).

Gick det med flyg?

Om Rudolf Krümmels mystiska brev från þjórsárbrú till Ölfusárbrú 1930 med luftpostetikett och d:o frimärke + tjänstefrimärken, avbildat och beskrivet i förra rapporten, har vi hittills fått två inlägg.

Ólafur Eliásson påpekar, att brevet är nästan identiskt med ett brev som är avbildat i svensken Örjan Lünings bok "Luftpostens historia i Norden", sid. 157. Det har alltså samma frimärken, stämplor med samma datum och samma adress. Vi var ju redan på det klara med att det Krümmelska brevet inte var ett bruksbrev eller flugits mellan de två ovannämnda orterna, utan att det tillkommit som en filatelistisk "grej". Att mer än ett brev gjordes samtidigt är ju därför inte något bevis för att det inte kan ha gått med flyget Reykjavík-þingvellir. Men Ólafur anser det osannolikt att brevet gått med flyget, ty alla brev han sett, som flugits mellan R. och þ. under jubileumsdagarna 1930, har haft ankomststämpel från flygturen på baksidan och detta var inte fallet med Rudolf Krümmels brev.

Men detta brev och det av Lünings avbildade är faktiskt på ett sätt "unika", säger Ólafur, ty här sitter "tjänstetrekanten" (alltså Facit Tj. 74) på "riktigt brev", alltså inte som del av hela serien på FDC. Detta märke användes nämligen över huvud taget inte till frankering på sin tid, vilket också gäller flera valörer i samma tjänsteserie.

Wilbur Jónsson har uppmärksammat en annan detalj i vår beskrivning av brevet: den lilla stämpeln på baksidan med fallskärmsmotiv och ordet AIRFIELD. Detta, säger Wilbur, var en liten handstämpel som användes av Francis J. Field, som särskilt på 1920- och 1930-talen var bland de mest aktiva luftpostspecialisterna och -handlarna. Er sekreterare har efter detta påpekande haft tillfälle att se ett FDC l.VI.30 av Alltingets luftpostserie, adresserat just till Francis J. Field, Sutton Coldfield, England, och detta brev har samma fallskärmsstämpel på baksidan (jämte ankomststämpel Sutton Coldfield den 11 juni). Liksom många andra isländska luftpostbrev från den tiden är detta kuvert med påtryckt avsändartext på framsidan "K.A. Hansen" i Reykjavík. Mr. Field måste alltså ha påsatt sin stämpel efter mottagandet. Om stämpeln användes av Field som något slags "attest" på äkta flygpost är okänt. Dess uppdykande på Rudolf Krümmels brev bevisar ju bara att detta gått genom hans händer, även om man kanske kan anta att han accepterat det som ett luftpostbrev.

Falska och falskt använda stämplor

När intresset ökar - som det gjort - för stämplade frimärken och stämplorna som sådana, gäller det att hålla reda på äkta och falskt, och det är inte alltid så lätt. Sålunda hände det nu att ett klart falskstämplat märke kom med på vår höstauktions lista. Det var objekt 442, ett märke i 1939 års fiskserie, som angavs

ha nummerstämpel 82 av typ I (N1a). I verkligheten var det fråga om just den falska 82-stämpel som vi varnade för och avbildade i rapporterna 70 och 71. Detta upptäcktes före auktionen och objektet utgick ur auktionen. Eftersom stämpel 82 av typ II levererades 1922 (se bilagan om nummerstämplar till rapport 68) för att ersätta den förstörda av typ I, är det helt klart att typ I inte kan förekomma på 1939 års serie.

På vårauktionen hade vi också problem med en stämpel. Den fanns på två kuvert, obj. 791 och 801, enbart frankerade med 3 aurar Alltinget i ena fallet och med 5 aurar Alltinget tjänste på flygpostkuvert i det andra. Båda hade en inofficiell rakstämpel som angav förstadagsbrev och frimärkena hade en Reykjavík-stämpel, typ Bld, daterad 1.I.30.15. Experterna Ólafur Elíasson och Þór Þorsteins tillfrågades och var ense om att dessa objekt var i efterhand konstruerade FDC. Stämpeln var troligen helt falsk, kopierad på en stämpel som användes i Reykjavík 1930. De äkta FDC från 1 januari 1930 har i allmänhet hela serien. En varning för FDC av detta datum på flygpostkuvert med färgränder runt kanterna, eftersom sådana kuvert icke tycks ha funnits 1930 i Island.

En ganska festlig efterstämpling hittade vi i en svensk auktionskatalog i höst. Ett 4-block av Í GILDI-märken hade som vacker mittstämpling nummerstämpel 144, typ II. Alltså en stämpel gjord 1922 på märken, vars giltighetstid gick ut vid slutet av 1903!

Ólafur Elíasson berättar om ännu underligare saker. Hos en handlare på NORDIA 1989 i Fredrikstad fann han det här (förstorat) avbildade märket, Kr.10-påtrycket på 5 kr Två kungar (Facit 107). Påtrycket verkade äkta men märket var omtandat på höger sida. Det var dock stämpeln som främst intresserade Ólafur. Den är av typ B2, men synlig text är JAVIK POST (utan accenter över I och O), vilket givetvis antyder en Reykjavík-stämpel. Men någon R-vík-stämpel med ordet "póst" efter ortsnamnet har aldrig funnits. Det rör sig alltså om en ren fantasistämpel, som Ólafur aldrig sett förut. Nu frågar han våra medlemmar om någon känner till något om denna stämpelförfalskning eller har sett den förut.

Några verkligt fantastiska och primitiva förfalskningar kan Ólafur också förtälja om. På en marknad i Paris påträffades i juli i år ett antal gamla isländska vykort, som uppenbarligen aldrig gått med posten - de flesta var oadresserade. De hade emellertid

varit försedda med frimärken, men dessa hade tagits bort, efterlämnande delar av "stämpeln". Genom att det fanns flera exemplar, har Ólafur kunnat rekonstruera flera av dessa stämplat eller stora delar av dem. Av dessa visar vi här två som ger sig ut för att komma från Fáskrúdsfjörður och Seydisfjörður. Underbara, inte sant? Och de borttagna frimärkena pryder väl nu albumen hos franska samlare.

Ö-nytt

I några av de senaste rapporterna har vi kommit att nämna två av Islands nordliga öar, Grímsey och Kolbeinsey. Eftersom vi läst nyheter om båda för några månader sedan, kan vi rapportera följande.

Kolbeinsey - det lilla obebodda skäret 100 km norr om isländska fastlandet - vars fortsatta existens är så viktig för bestämmandet av Islands fiskezon - blir nu utrustad med en helikopterlandningsplats. Denna kan vara till hjälp för kustbevakningen och dessutom får man härigenom bättre möjligheter att studera hur ön skall kunna bevaras för framtiden.

På Grímsey - Islands nordligaste bebodda plats - har man bekymmer för bristen på flickor. De 14 barn som fötts på ön åren 1982-89 är alla pojkar!

- - - - -

Objekt i höstauktionen, som icke blev sålda den 4 december.

Dessa efterförsäljes till minimipriserna, se artikeln

"Höstauktionen 1989" på s. 2 i denna rapport

1-4, 6-8, 10-12, 16, 18, 20, 22, 24-27, 29, 31-38, 41, 44-48, 50, 51, 53-58, 60, 62, 65-67, 69, 72-82, 84, 86, 93, 97, 98, 100, 101, 104, 105, 109, 111-13, 115, 118-25, 127-30, 132-34, 140-60, 162, 164, 168-70, 172-80, 182-96, 198, 200-01, 203, 204, 207-11, 213-20, 222-25, 227, 229, 231-33, 235-45, 247-54, 256-65, 268, 269, 272, 273, 279-83, 285-301, 303-309, 316, 320, 338, 340, 356-60, 362-66, 368, 371, 372, 376, 377, 381-85, 387, 389-93, 395, 398-401, 403, 404, 405, 407, 408, 410, 412-14, 416, 417, 420, 421, 423, 424, 428, 430-34, 436-39, 446, 448, 451, 454, 456, 459-61, 463, 465-68, 470, 471, 473, 475-78, 480, 483, 485-87, 489, 491-97, 500, 502, 503, 508, 511, 515, 516, 518-21, 524-26, 529, 531, 533, 535, 536, 539, 541-45, 548, 550, 553-55, 557, 558, 560, 561, 563, 565, 566, 568, 570, 571, 573, 575, 578, 579, 581-83, 585, 587, 589, 590, 592-94, 596, 601, 603, 605, 607-11, 613-16, 619, 620, 626, 628, 633-36, 638, 639, 643-51, 654, 659-63 (även 661 längre ned i listan), 668, 670.